



Pekka Saarni - Aamulehti

Leppoiset lölyt. Rauhaniemen saunassa Tampereella ei harrasteta kilpailua, mutta löylyä saa heittää kunhan ei itse juokse heti karkuun.

”Täällä olisi miehet kellellään”

Kilpaileminen: Löylynheiton MM-kisoja pidetään hulluna ja vaarallisena leikkinä

A Työryhmä

– Jos esimerkiksi täällä ruvettaisiin kilpailemaan, niin pian olisi lauteet väärällä kellellään olevia ukkoja, nauraa Santeri Kotiranta Tampereen Rauhaniemen saunassa.

Kansankylpylässä puhutaan keskustelua herättäneestä Heinolan löylynheiton MM-kisoista suu pienessä hymynvirneessä, mut-

ta terveysriskit arveluttavat lauteilla istujia vakavasti.

Kansanperinteen laitoksen tutkija Hannu Sinisalo Tampereen yliopistosta on sitä mieltä, että suomalaisten saunakulttuuri on osittain tietoisesti luotu käsite.

– Perinteisessä saunassa ei meluta, kännätä, eikä naida. Myöskään löylykiset, joissa sydän hakkaa kahtasataa ja silmät pulistuvat, eivät sovi ideaaliseen saunakäsi-

tykseen, Sinisalo sanoo.

Heinolan löylynheiton MM-kisojen päävastaava Sarianna Manselius tokaisee, että sauna-asiantuntijoilla on omat mielipiteensä, ja jotkut pitävät kuumasta saunasta.

Manselius muistuttaa, ettei kisoissa hiikoilla pitkiä aikoja. Viime vuonna ennätysaunoja jaksoi 12 minuuttia.

– Tuomarit kommunikoiivat koko ajan

kilpailijoiden kanssa. Jos asento näyttää painuvan, tuomari voi määrätä kilpailijan keskeyttämään. Omin jaloin saunasta on tultava ulos, Manselius kertoo.

Hän muistuttaa, että kisoissa on huumori mukana.

– Samaan hullujen kesätempausten sarjaan tämä kuuluu kuin eukonkannot.

Kotimaa

Saunakeskusteluun lyödään lisää löylyä

Löylykisakohu: Kansanperinteen tutkija ei määrittäisi yhtä oikeaa saunakulttuuria

Terhi Pietikäinen

Kun Saunaseura tuomitsee löylynheiton MM-kilpailut suomalaisen saunakulttuurin maahanpolkemisena, herää kysymys: mitä se saunakulttuuri sitten on? – En määrittäisi yhtä ainoaa saunakulttuuria. Tosin on olemassa sivistyneen saunakulttuurin idea: kuva, joka halutaan antaa ulkomaillekin, toteaa kansanperinteen laitoksen tutkija Hannu Sinisalo Tampereen yliopistosta.

– Suomalaisten saunakulttuuri on osittain tietoisesti luotu käsite. Löylykisat, joissa sydän hakkaa kahtasataa ja silmät pullistuvat, eivät sovi ideaaliseen saunakäsitykseen, Sinisalo arvelee.

Perinteisesti sauna on suomalaisten pyhä paikka, johon eivät ehkä löylykisatkaan ole kuuluneet.

– Perinteisesti saunassa ei meluta, kannätä eikä naida, perus-

Tampereen yleiset saunat

■ Tampereella toimii nykyään Rajaportin sauna Pispalassa, Härmälän sauna, Hipposkylän sauna sekä Nekalassa siirtolapuutarhan sauna.

■ Yleisten saunojen kulta-aikana 40–50-luvulla oli käytössä parhaimmillaan ainakin 60 yleistä saunaa.

■ Eniten yleisiä saunoja suhteessa väkilukuun oli Amurissa ja Tamme-lassa.

■ Saunoista suurin osa lakkautettiin 60–70-luvuilla.

■ Vuonna 1989 perustettu Pispalan saunayhdistys aloitti saunakulttuurin elvyttämisen Tampereella, ja suljettuna ollut Rajaportin sauna otettiin uudelleen käyttöön.

periaatteet mainitakseni. Kansanperinteeseen kuuluu myös kontrollia pitäviä uskomuksia: jos menee keskiyön jälkeen saunaan, niin nahka löytyy aamulla pirun nylkemänä orsilta, Sinisalo kertoo.

Pyhään saunomiseen on sitten lenkkimakkara- ja keskiolutkulttuuri tuonut omat piirteensä.

Sinisalo heittää ilmaan kysymyksen, olisivatko äijien löylyki-

sat sofa-ajan perua.

Sinisalo toteaa myös, että hurjat löylynheitot ovat olleet mahdollisia vasta nykyaikaisemmissa, jatkuvalämmitteisissä puu- ja sähkösaunoissa.

”Niin kuin äidin sylissä”

Hämeenkyrön ja Ylöjärven hoitokeskusten omistaja Jarmo

Puntalo pitää löylykisoja kahdella tapaa typerinä.

Ylilääkärinä hän on sitä mieltä, että kisa on ehdottomasti terveydelle vaarallinen, vaikka saunomisajat olisivat lyhyitä.

– Kisoissa yllytetään hulluuteen. Toivon, ettei kotisaunoissa oteta esimerkiksi, Puntalo sanoo.

Kansainvälisen savusaunaklubin presidenttinä hän toteaa, että kilpailu ei kunnioita suomalaista saunomistapaa.

– Saunomisen pitäisi olla miellyttävää, terveellistä ja virkistävää. Saunomisesta pitää tulla sellainen ”niin kuin äidin sylissä” -olo, Puntalo kuvailee.

Puntalon mielestä 60–80 astetta on hyvä saunomislämpötila.

– On valitettavaa, että suomalaiset saunovat liian kuumissa ja hapettomissa saunoissa, Puntalo sanoo.

Puntalo myöntää, että löylykisoissa on kyse tietyllä tavalla suomalaisesta sisusta. Hänen

mielestään kahta suomalaisuuden kulmakiveä, saunaa ja sisua, ei pitäisi näin yhdistää.

– Kyllä oikeassa sisussa on kyse aivan eri asioista.

Ihmisiä ei aiota pökerryttää

Heinolan löylynheiton MM-kisojen päävastaava Sarianna Manselius tokaisee, että saunasiantuntijoilla on mielipiteensä, ja jotkut pitävät kuumasta saunasta.

Manselius muistuttaa, ettei kisoissa pitkiä aikoja hikoilla. Viime vuonna ennätysaunoja jaksoi 12 minuuttia.

Kahden vuoden takaisista, ensimmäisistä löylynheiton MM-kisoista tehtiin jopa kantelu, sillä kisailijoita pökertyi hapenpuutteen vuoksi.

– Ensimmäisenä vuonna ei tiedetty, miten kisat olisi pitänyt

järjestää. Saunat olivat pieniä koppeja, joissa hapestaa oli puutetta. Kun kiukaissa ei ollut tarpeeksi tehoa, saunomisajat olivat liian pitkiä.

– Viimevuotiset saunat, joita käytämme nytkin, ovat tilavampia ja niiden kiukaat tehokkaampia. Tarkoitus on kilpailla juuri siitä, kuka kestää kuumuutta, Manselius sanoo.

Kisoihin osallistuvilta vaaditaan lääkärintodistus.

– Tuomarit kommunikoivat koko ajan kilpailijoiden kanssa. Jos asento näyttää painuvan, tuomari voi määrätä kilpailijan keskeyttämään. Omin jaloin on tultava saunasta ulos, Manselius kertoo.

Manselius muistuttaa, että 3.–4. elokuuta järjestettävässä kisassa on huumori mukana.

– Ei tänne tiukkapiipoja tule. Samaan hullujen kesätempauksen sarjaan tämä kuuluu kuin eukonkannot ja itikantapotkin.

Mikko Vuokare

Tampereen Rauhaniemen kansankylpylän saunan lauteilla kylpevä **Juha-Pekka Saloniemi** suhtautuu varsin varauksellisesti ideaan kilpailemisesta löylynheitossa.

Ihan niin jyrkillä linjoilla hän ei ole kuin Saunaseura, joka tuomitsee löylynheiton MM-kilpailut suomalaisen saunakulttuurin maahanpolkemisena.

– Itse en kyllä uskaltaisi kilpailla. Mutta en myöskään koe sitä loukkauksena perinteitä kohtaan, hän toteaa.

Saloniemi on varsin aktiivinen saunoja ja uimari. Hänen mielestä saunomisesta tulee nauttia ja kilpaileminen syö tätä perusideaa.

– Jotkut haluaa kilpailla, mutta varsin arveluttavaltahan se vaikuttaa, Saloniemi tuumii.

Samaan aikaan joku heittää löylyä varsin antoisalla kädellä, joten Saloniemi nousee lauteilta uintireissua varten. Allekirjoittaneen lehtiökin alkaa muistuttamaan jo pesusientä.

– Täällä on erittäin kosteat löylyt, minulle selitetään.

Ylälauteilla löylystä nauttiva **Santeri Kotiranta** arvelee, että saunominen ei sovellu kilpailulajiksi.

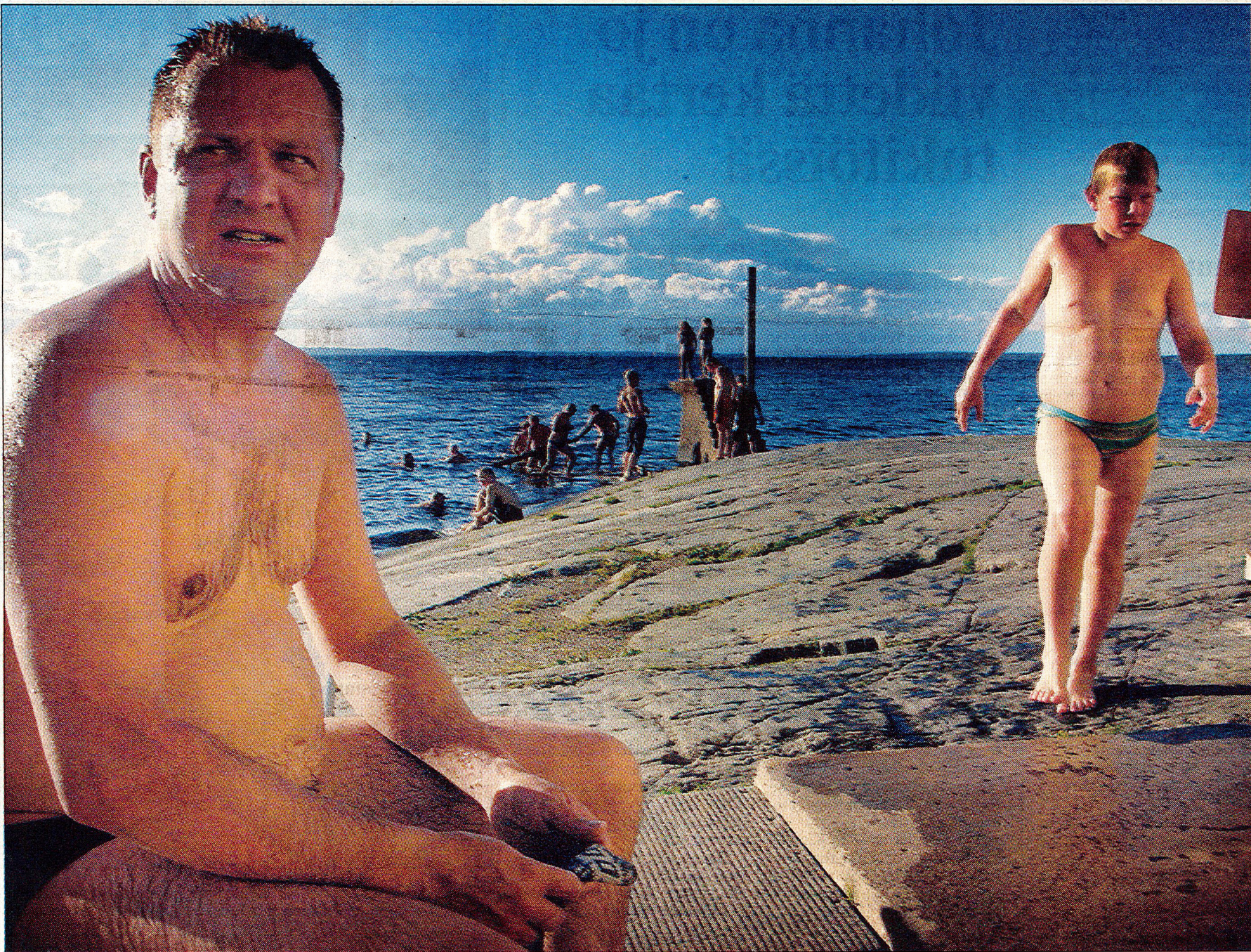
– Jos esimerkiksi täällä ruvettaisiin kilpailemaan, niin pian olisi lauteet väärälläan kellellään olevia ukkoja, hän nauraa.

Kotirannan kesään kuuluvat ehdottomasti leppoisat löylyt ja pulahtaminen Näsijärveen.

Paikan valvojana 17 vuotta toiminut **Jarmo Halme** pitää löyly- ja avantouintikilpailuja lieveilmiönä.

– Kyllä täällä suhteellisen kovat löylyt etenkin talvella kuuluvat kuvaan, mutta kilpaileminen ei.

Halme itse pitää eniten mie- doista löylyistä puusaunassa järven rannalla.



Pekka Saarinen - Aamulehti

Aktiivisaunoja. Tamperelainen Juha-Pekka Saloniemi nauttii saunomisesta ja uimisesta pari kertaa viikossa ympäri vuoden.

”En uskaltaisi kilpailla saunomisessa”